

Historien om

Hvem har
flyttet min
ost?

DER VAR ENGANG, for længe siden i et land langt væk, fire små størrelser, der løb igennem en labyrint for at finde ost, som skulle gøre dem mætte og lykkelige.

To af dem var mus: Snif og Smut, og de to andre var små menneskelige skikkelser, lige så små som mus, men de lignede og opførte sig ganske som mennesker i dag. De hed hr. Høm og hr. Ha.

På grund af deres lidenhed, var det nemt at overse, hvad de fire foretog sig. Men hvis man så nærmere efter, opdagede man de mest forbløffende ting.

Hver dag brugte musene og de små mennesker tid i labyrinten på at lede efter deres egen specielle ost.

Musene, Snif og Smut, med deres simple gnaverhjerner, men gode instinkter, ledte efter den hårde gnaskeost, som de og mus i almindelighed synes godt om.

De to små mennesker, hr. Høm og hr. Ha, brugte deres hjerner, fyldt med overbevisninger og følelser, til at lede efter en helt anden slags Ost - med stort O - som de mente ville gøre dem lykkelige og succesfulde.

Lige så forskellige musene og de små mennesker var, havde de dog noget til fælles. Hver morgen tog de joggingsæt og løbesko på, forlod deres små hjem og styrtede ind i labyrinten for at finde deres favoritoste.

Labyrinten bestod af en mængde gange og rum, hvoraf nogle indeholdt lækre oste. Men der var også mørke hjørner og blindgyder, som sluttede brat. Det var et sted, hvor man nemt kunne fare vild.

For dem, der fandt vej, indeholdt labyrinten imidlertid hemmeligheder; veje til et bedre liv.

Musene Snif og Smut forsøgte at finde ost ved ganske simpelt at prøve sig frem. De løb ned ad en gang, og hvis den viste sig at være tom, vendte de om og løb ned ad en anden gang. De huskede hvilke gange, der var uden ost, og løb hurtigt ind i nye områder.

Det var Snifs opgave, med sin fremragende lugtesans, at snuse sig frem til ost, mens Smut var den, der styrtede fremad. Som man kunne forvente, for de ofte vild, løb i den forkerte retning eller bumpede ind i vægge. Men efter en stund fandt de vej.

Ligesom musene anvendte de to små mennesker hr. Høm og hr. Ha også deres evne til at tænke og lære af tidligere erfaringer. De stolede imidlertid på deres komplekse hjerner til at udvikle mere raffinerede metoder til at finde ost.

Somme tider gik det fint, men til tider overtog deres stærke menneskelige overbevisninger og følelser styringen og slørede deres

måde at se tingene på. Det gjorde livet i labyrinten mere kompliceret og udfordrende.

Ikke desto mindre fandt Snif, Smut, hr. Høm og hr. Ha på hver sin måde, hvad de søgte efter. En skønne dag fandt de hver deres egen favoritost for enden af en gang på Oste-station O.

Efter den dag tog musene og de små mennesker hver morgen deres løbetøj på og styrede mod Ostestation O. Og inden længe havde de hver især etableret deres egen rutine.

Snif og Smut fortsatte med at stå tidligt op og styrte gennem labyrinten, altid ad den samme rute.

Når de kom frem til deres bestemmelses-sted, tog musene deres løbesko af, bandt snørebåndene sammen og hængte skoene om halsen - så de hurtigt kunne få dem på igen, hvis de havde brug for det. Derefter nød de osten.

I begyndelsen styrtede hr. Høm og hr. Ha også hver morgen mod Ostestation O for at nyde de velmagende bidder, der ventede dem.

Men efter et stykke tid ændredes de små menneskers rutine.

Hr. Høm og hr. Ha vågnede hver dag lidt senere end de plejede, de klædte sig lidt langsommere på, og så gik de til Ostestation O. Når det kom til stykket, vidste de jo nu, hvor osten var, og hvordan de skulle finde derhen.

De havde ingen anelse om, hvor osten kom fra, eller hvem der havde lagt den der. De regnede bare med, at den ville være der.

Så snart hr. Høm og hr. Ha hver morgen ankom til Ostestation O, slog de sig ned og lod som om, de var hjemme. De hængte deres joggingsæt til side og udskiftede løbeskoene med hjemmesko. De blev meget magelige nu, hvor de havde fundet osten.

"Det her er storartet," sagde hr. Høm. "Her er ost nok til evig tid." De små mennesker følte sig lykkelige og succesfulde og mente, at de nu var sikrede.

Det varede ikke længe, før hr. Høm og hr. Ha betragtede den ost de fandt på Ostestation O som *deres* ost. Der var så stort et lager af ost, at de endte med at flytte deres hjem tættere på og opbyggede et socialt liv omkring det.

For at føle sig mere hjemme dekorerede hr. Høm og hr. Ha væggene med citater og tegnede endog billeder af ost rundt om citaterne. Det fik dem til at smile. Et af citaterne lød:

Somme tider tog hr. Hæm og hr. Ha deres venner med for at vise dem deres ostebjerg på Ostestation O, pege på det med stolthed og sige: "Ganske dejlig ost - hva?" Nogle gange delte de det med venner, og andre gange gjorde de det ikke.

"Vi fortjener denne ost," sagde hr. Hæm. "Vi har virkelig måttet slide hårdt for at finde den." Han tog et dejlig frisk stykke og spiste det.

Bagefter faldt hr. Hæm i søvn, som han ofte gjorde det.

Hver aften vraltede de små mennesker hjem, mætte af ost, og hver morgen vendte de tillidsfuldt tilbage efter mere.

Dette stod på i et godt stykke tid.

Efter en stund, voksede hr. Hæm og hr. Ha tillid til deres egen succes til ren arrogance. Snart blev de så magelige, at de ikke engang lagde mærke til, hvad der foregik omkring dem.

Som tiden gik, fortsatte Snif og Smut med deres rutine. De kom tidligt hver morgen, snuste, skrabe og rendte rundt i Ostestation O. De inspicerede området for at se, om der var sket forandringer siden dagen før. Bagefter satte de sig for at nippe til osten.

En morgen ankom de til Ostestation O og konstaterede, at der ikke var mere ost.

Det kom ikke som nogen overraskelse. Snif og Smut havde set, at beholdningen af ost var svundet ind dag for dag: De var forberedt på det uundgåelige og vidste instinktivt, hvad de måtte gøre.

De så på hinanden, greb løbeskoene som de havde bundet sammen og meget belejligt hængt om halsen, tog dem på fødderne og snørede dem.

Musene overanalyserede ikke tingene.

For musene var både problemet og dets løsning enkel. Forholdene på Ostestation O havde ændret sig, så Snif og Smut besluttede at omstille sig.

De kiggede begge ud i labyrinten. Så løftede Snif næsen, snuste og nikkede til Smut som løb ud i labyrinten, mens Snif fulgte efter, så hurtigt han kunne.

De var hurtigt af sted, ud for at finde Ny Ost.

Senere samme dag ankom hr. Høm og hr. Ha til Ostestation O. De havde ikke lagt mærke til de små daglige forandringer, så de tog for givet, at deres ost ville være der.

De var ikke forberedt på det, der ventede dem.

"Hvad! Ingen ost?" skreg hr. Høm. Han blev ved med at råbe: "Ingen ost? Ingen ost?" som om nogen ville lægge osten tilbage, hvis han råbte højt nok.

"Hvem har flyttet min ost?" brølede han.

Til sidst satte han begge hænder i siden og skreg, rød i ansigtet og lige så højt han kunne: "Det er ikke fair!"

Hr. Ha nøjedes med at ryste vantro på hovedet. Også han havde regnet med at finde ost på Ostestation O. Han stod i lang tid, lammet af chok. Han var simpelt hen ikke forberedt på dette.

Hr. Høm råbte noget, men hr. Ha ønskede ikke at høre det. Han ønskede ikke at acceptere, hvad han så, så han lukkede alting ude.

De små menneskers opførsel var hverken særlig charmerende eller produktiv, men forståelig nok.

At finde ost var ikke let, og det betød en hel del mere for de små mennesker end bare at kunne spise nok hver dag.

At finde ost var de små menneskers måde at opnå, hvad de mente var nødvendigt for at være lykkelige. De havde hver deres ide om, hvad ost betød, alt afhængig af smag.

For nogen var ost ensbetydende med materielle goder. For andre var den at have et godt helbred eller udvikle en følelse af åndeligt velvære.

For hr. Ha var ost bare at føle sig tryk, at få en kærlig familie en dag og bo i en hyggelig villa på Cheddar Stræde.

For hr. Høm betød ost at blive En Stor Ost, der bestemmer over andre og ejer et stort hus på toppen af Camembert Bakke.

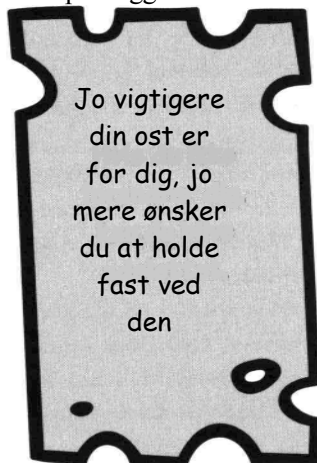
Fordi ost var så vigtig for dem, brugte de to små mennesker lang tid på at beslutte, hvad de skulle gøre. Det eneste, de kunne finde på, var at lede omkring Osteløse Station O for at se om osten virkelig var væk.

Mens Snif og Smut hurtigt var smuttet videre, fortsatte hr. Ha og hr. Høm med at tøve. De hylede og skreg op om det helt uretfærdige i det, der var hændt dem. Hr. Ha begyndte at blive deprimeret. Hvad ville der ske,

hvis der ikke var ost i morgen? Han havde lagt fremtidsplaner baseret på den ost.

De små mennesker kunne ikke fatte det. Hvordan kunne det være sket? Ingen havde advaret dem. Det var uretfærdigt. Det var ikke, som det burde være.

Hr. Høm og hr. Ha gik sultne og modløse hjem den aften. Men før de forlod stedet, skrev hr. Ha på væggen:

Den næste dag forlod hr. Høm og hr. Ha deres hjem og gik tilbage til Ostestation O, hvor de stadig, på en eller anden måde, forventede at finde *deres* ost.

Alting var som før: Osten var væk. De små mennesker vidste ikke, hvad de skulle stille op. Hr. Høm og hr. Ha stod ubevægelige som to statuer.

Hr. Ha kneb øjnene så tæt sammen, han kunne og holdt hænderne for ørene. Han ønskede blot at lukke alting ude. Han ville ikke indse, at osteforsyningen gradvis var blevet mindre. Han var overbevist om, at den lige pludselig var blevet fjernet.

Hr. Høm analyserede situationen om og om igen, og efterhånden tog hans komplicerede hjerne og dens enorme anskuelsessystem over. "Hvorfor gjorde de det mod mig?" spurgte han. "Hvad sker der i grunden her?"

Til sidst åbnede hr. Ha øjnene, så sig omkring og sagde: "For resten, hvor i alverden er Snif og Smut henne? Tror du, at de ved noget, vi ikke

ved?"

Hr. Hæm fnøs: "Hvad kunne de vide?" Hr. Hæm fortsatte: "De er bare simple mus. De reagerer bare på hvad der nu sker. Vi er derimod små mennesker. Vi er klogere. Vi skulle være i stand til at finde ud af det her."

"Jeg ved godt, at vi er klogere," sagde hr. Ha, "men vi opfører os tilsyneladende ikke klogere i øjeblikket. Tingene forandrer sig her, hr. Hæm. Måske bliver vi nødt til at omstille os og gøre tingene på en anden måde."

"Hvorfor skulle vi dog det?" spurgte hr. Hæm. "Vi er små mennesker. Vi er specielle. Det her burde ikke ske for os. Og hvis det gør, burde vi i det mindste have nogle fordele ud af det."

"Hvorfor skulle vi have fordel af det?" spurgte hr. Ha.

"Fordi vi har krav på det," mente hr. Hæm.

"Har krav på hvad?" ville hr. Ha vide.

"Vi har krav på vores ost."

"Hvorfor?" spurgte hr. Ha.

"Fordi, vi ikke selv har skabt dette problem," sagde hr. Hæm. "Det er nogle andres skyld, og vi burde få noget ud af det."

Hr. Ha foreslog: "Måske skulle vi holde op med at analysere situationen så meget og se at komme i gang med at finde Ny Ost."

"Næ nej," slog hr. Hæm fast, "nu vil jeg til bunds i det her."

Mens hr. Hæm og hr. Ha stadig prøvede at finde ud af, hvad de skulle gøre, var Snif og Smut allerede godt på vej. De begav sig længere ind i labyrinten, løb op og ned ad gangene og ledte efter ost ved alle de ostestationer, de kunne finde.

De tænkte ikke på andet end at finde Ny Ost.

De fandt ingenting i et stykke tid — indtil de omsider gik ind i et område af labyrinten, hvor de aldrig havde været før: Ostestation N.

De pøb af fryd. De fandt, hvad de havde ledt efter: en stor forsyning Ny Ost.

De troede næppe deres egne øjne. Det var det største lager af ost, musene nogen sinde havde set.

I mellemtiden var hr. Hæm og hr. Ha stadig på Ostestation O i færd med at evaluere deres situation. De led nu af mangel på ost. De var ved at blive frustrerede og vrede og bebrejdede hinanden den situation, de var havnet i.

Af og til tænkte hr. Ha på sine musevenner Snif og Smut og spekulerede på, om de mon havde fundet ost nu. Han forestillede sig, at

de sikkert havde det svært, det at løbe rundt i labyrinten rummede ofte en vis usikkerhed. Men han vidste også, at det sandsynligvis ikke ville vare så længe.

Nogle gange kunne hr. Ha ligefrem forestille sig Snif og Smut finde Ny Ost og nyde den. Han tænkte på, hvor godt det ville være selv at gå på eventyr ude i labyrinten og finde frisk Ny Ost. Han kunne næsten smage den.

Jo tydeligere hr. Ha forestillede sig at finde og nyde Ny Ost, jo mere opsat blev han på at forlade Ostestation O.

"Kom så går vi!" udbrød han pludselig.

"Nej," svarede hr. Høm med det samme, "jeg kan lide at være her. Her er rart. Jeg kender det. Desuden er der farligt derude."

"Nej, der er ej," hævdede hr. Ha. "Vi har før løbet gennem mange dele af labyrinten, og vi kan gøre det igen."

"Det er jeg ved at være for gammel til," sagde hr. Høm, "og jeg er ikke interesseret i at fare vild og gøre mig selv til grin. Er du?"

I samme øjeblik vendte hr. Ha frygt for at mislykkes tilbage, og hans håb om at finde Ny Ost blegnede.

Så fortsatte de små mennesker med hver dag at gøre, hvad de havde gjort indtil da. De gik til Ostestation O, fandt ingen ost, og vendte hjem igen med deres bekymringer og frustrationer.

De prøvede at fornægte det, der var sket, men de havde sværere ved at falde i søvn, havde mindre energi om morgenen og begyndte at blive irritable.

Deres hjem var ikke længere et sted, hvor de kunne lade op. De små mennesker havde svært ved at sove og havde mareridt om ikke at finde ost.

Men hr. Høm og hr. Ha vendte stadig tilbage til Ostestation O hver dag.

Hr. Høm sagde: "Ved du hvad, hvis vi bare arbejder hårdere, finder vi ud af, at der i virkeligheden ikke er sket nogen særlig forandring. Osten er sikkert lige i nærheden. Måske har de bare gemt den bag væggen."

Næste dag havde hr. Høm og hr. Ha værktøj med. Hr. Høm holdt mejslen, mens hr. Ha slog med hammeren, indtil de havde lavet hul i væggen på Ostestation O. De kiggede ind, men fandt ingen ost.

De var skuffede, men troede, at de nok kunne løse problemet. De startede tidlige, blev der længere og arbejdede hårdere. Men efter et stykke tid var alt, hvad de havde, et stort hul i væggen.

Hr. Ha var begyndt at se forskellen mellem aktivitet og produktivitet.

"Måske," sagde hr. Høm, "skulle vi bare sidde her og se, hvad der

sker. Før eller senere må de lægge osten tilbage."

Hr. Ha ønskede at tro det. Hver dag tog han hjem for at hvile sig og vendte modvilligt tilbage til Ostestation O sammen med hr. Høm. Men osten dukkede aldrig op igen.

Nu var de små mennesker efterhånden blevet svage af sult og stress. Hr. Ha var ved at blive træt af at vente på, at tingene skulle blive bedre. Han begyndte at indse, at jo længere de forblev i den osteløse situation, jo værre ville det blive.

Hr. Ha vidste, at de var ved at miste deres styrke.

Endelig en dag begyndte hr. Ha at le af sig selv. "Ha, ha," lo han, "se på os. Vi bliver ved med at gøre de samme ting om og om igen og undrer os over, hvorfor tingene ikke bliver bedre. Hvis ikke det var så latterligt, ville det være endnu morsommere."

Hr. Ha kunne ikke lide tanken om at løbe rundt i labyrinten igen, for han vidste, at han ville fare vild og ikke have nogen anelse om, hvor han skulle finde ost. Men han måtte le af sin egen tåbelighed, da han forstod, hvad hans frygt var ved at gøre ved ham.

Han spurgte hr. Høm: "Hvor lagde vi vores løbesko?" Det tog lang tid at finde dem, for efter de havde fundet deres ost på Ostestation O, havde de stuvet alting godt til side og tænkt, at de aldrig ville få brug for det igen.

Da hr. Høm så sin ven tage løbeudstyret på, sagde han: "Du er vel ikke på vej ud i labyrinten igen, er du? Hvorfor venter du ikke bare her sammen med mig, indtil de vender tilbage med osten?"

"Fordi du ikke forstår det," sagde hr. Ha. "Jeg ville heller ikke indse det, men nu ved jeg, at de aldrig vil bringe gårsdagens ost tilbage. Det er på tide at finde Ny Ost."

Hr. Høm indvendte: "Men hvad nu, hvis der ikke er ost derude, eller selv om der er, hvad nu, hvis du aldrig finder det?"

"Det ved jeg ikke," svarede hr. Ha. Han havde stillet sig selv de samme spørgsmål alt for ofte og følte nu atter frygten, der holdt ham fast.

Han spurgte sig selv: "Hvor er det mest sand-synligt, at jeg finder ost - her eller i labyrinten?"

Han så det for sit indre øje: Så sig selv vove sig ud i labyrinten med et smil på læben.

Synet overraskede ham, men fik ham samtidig til at føle sig bedre tilpas. Han så sig selv fare vild i labyrinten nu og da, men følte sig også sikker på, at han nok skulle finde Ny Ost og alt det gode, der fulgte med.

Han samlede mod til sig.

Derefter brugte han sin fantasi til at danne sig det mest troværdige billede - med de mest realistiske detaljer - af sig selv finde og nyde smagen af Ny Ost.

Han så sig selv spise schweizerost med huller i, orange cheddar og amerikanske oste, italiensk mozzarella og vidunderlig, blød fransk camembert og ...

Så hørte han hr. Hæm sige noget, og det gik op for ham, at de stadig var på Ostestation O.

Hr. Ha sagde: "Nogle gange, hr. Hæm, forandres tingene, og det bliver aldrig det samme som før. Dette her ser ud til at være en af de gange. Sådan er livet! Livet går videre, og det burde vi også gøre."

Hr. Ha så på sin udmagrede ven og prøvede at tale ham til fornuft, men hr. Hæms frygt var blevet til vrede, og han ville ikke lytte.

Hr. Ha ønskede ikke at være grov over for sin ven, men måtte le af, hvor sølle de begge så ud.

Da hr. Ha forberedte sig på at tage af sted, følte han sig mere levende i bevidstheden om, at han endelig var i stand til at le af sig selv, give los og komme videre.

Hr. Ha lo og bekendtgjorde: "Så er det LABYRINT-tid!"

Hr. Hæm lo ikke og svarede ikke.

Hr. Ha samlede en lille skarp sten op og skrev en alvorlig tanke på væggen, noget som hr. Hæm kunne tænke over. Som sædvanlig tegnede hr. Ha en ost rundt om og håbede, at det ville hjælpe hr. Hæm til at smile, se lysere på tingene og lede efter Ny Ost. Men hr. Hæm ville ikke se det.

Der stod:

Så stak hr. Ha hovedet udenfor og kiggede ængsteligt ud i labyrinten.

Han funderede over, hvordan han havde bragt sig selv i denne osteløse situation.

Han havde troet, at der måske ikke fandtes ost i labyrinten, eller at han måske ikke ville kunne finde det. Sådanne frygtsomme tanker gjorde ham passiv og var ved at slå ham ihjel.

Hr. Ha smilede. Han vidste, at hr. Høm tænkte: "Hvem har flyttet min ost?", men hr. Ha tænkte: "Hvorfor brød jeg dog ikke op og flyttede med osten noget før?"

Idet han begyndte at gå ud i labyrinten, så hr. Ha sig tilbage, hvor han kom fra, og huskede stedets trykthed. Han kunne føle hvordan han blev draget mod de vante omgivelser — selv om han ikke havde fundet ost der i lang tid.

Hr. Ha blev ængstelig og spekulerede over, om han virkelig ønskede at gå ud i labyrinten. Han skrev et citat på væggen foran sig og så længe på det:

Han tænkte over det.

Han vidste, at nogle gange kan frygt være af det gode. Når man er bange for, at tingene skal blive værre, hvis man ingenting gør, kan det i sig selv tilskynde til handling. På den anden side er det ikke godt, hvis man bliver så bange, at det helt afholder én fra at gøre noget.

Hr. Ha så til højre, ind i den del af labyrinten, hvor han aldrig før havde været, og følte frygten.

Så tog han en dyb indånding, drejede til højre ud i labyrinten og

joggede langsomt — ind i det ukendte.

Mens han forsøgte at finde vej, bekymrede hr. Ha sig til at begynde med over, at han måske havde ventet for længe på Ostestation O. Han havde ikke fået ost så længe, at han følte sig svag. Det tog ham længere tid, og det føltes mere smertefuldt end normalt at komme rundt i labyrinten. Han besluttede, at hvis han nogensinde fik chancen igen, ville han forlade sin trygge zone og tilpasse sig ændringerne noget før. Det ville gøre tingene lettere.

Så smilede han svagt og tænkte: "Bedre sent end aldrig."

I adskillige dage fandt hr. Ha lidt ost her og der, men ikke noget, der varede særlig længe. Han havde håbet at finde så meget, at han kunne tage noget med tilbage til hr. Hæm og derved opmuntre ham til at komme med ud i labyrinten.

Men hr. Ha følte sig ikke sikker nok endnu. Han måtte erkende, at han fandt labyrinten forvirrende. Tingene syntes at have forandret sig, siden han sidst var herude.

Netop som han troede, det gik fremad, for han vild i gangene. Det var som at gå to skridt frem og et tilbage. Det var en udfordring, men han måtte også indrømme, at det at være tilbage i labyrinten på jagt efter ost ikke var nær så slemt, som han havde frygtet.

Som tiden gik, begyndte han at spekulere over, om det var realistisk at forvente at finde Ny Ost. Han overvejede, om han havde taget en større mundfuld, end han kunne tygge. Så lo han: Det gik op for ham, at der slet ikke var noget at tygge på lige nu.

Hver gang han begyndte at miste modet, mindede han sig selv om, at det han gjorde – uanset hvor besværligt det føltes lige nu – i realiteten var meget bedre end at være i den osteløse tilstand. Han havde taget kontrol over tingene frem for at lade dem gå deres egen gang.

Så mindede han sig selv om, at hvis Snif og Smut kunne komme videre, så kunne han også!

Senere, da hr. Ha så tilbage på, hvordan tingene var foregået, gik det op for ham, at osten på Ostestation O ikke bare var forsvundet på en nat, som han ellers havde troet. Den mængde ost, der var tilbage hen imod slutningen, var gradvist blevet mindre, og det tiloversblevne var blevet gammelt. Det smagte heller ikke så godt længere.

Måske havde der endda være ved at gro mug på Den Gamle Ost, selvom han ikke havde bemærket det. Han måtte dog indrømme over for sig selv, at hvis han havde villet, kunne han sikkert have set, hvad der var ved at ske. Men det ville han ikke.

Hr. Ha indså nu, at forandringen nok ikke ville have overrumplet ham, hvis han hele tiden havde iagttaget, hvor det bar hen, og havde forventet forandring. Det var måske, hvad Snif og Smut havde gjort.

Han besluttede sig for at være mere vågen fremover. Han ville forvente forandringer og være opmærksom på dem. Han ville stole på sine grundlæggende instinkter, fornemme når forandringer var ved at indtræffe og være klar til at tilpasse sig.

Han standsede for at hvile sig og skrev på væggen i labyrinten:

Senere, efter ikke at have fundet ost i, hvad der føltes som lang tid, kom hr. Ha forbi en stor ostestation, der så lovende ud. Da han kom indenfor, blev han imidlertid skuffet over at opdage, at ostestationen var tom.

"Denne fornemmelse af tomhed har jeg oplevet for ofte," tænkte han. Han havde lyst til at give op.

Hr. Ha var ved at miste sine kræfter. Han vidste, at han var faret vild og var bange for ikke at overleve. Han overvejede at vende om og styre tilbage mod Ostestation O. Hvis det lykkedes ham at finde tilbage, og hr. Hæm stadig var der, ville han i det mindste ikke være alene. Så stillede han sig selv det samme spørgsmål igen: "Hvad ville jeg gøre, hvis jeg ikke var bange?"

Hr. Ha troede, at han havde overvundet sin frygt, men han var bange oftere, end han havde lyst til at indrømme, endda over for sig selv. Han var ikke altid klar over, hvad han var bange for, men nu, så afkræftet som han var, vidste han, at han simpelt hen var bange for at fortsætte alene.

Uden at opdage det var hr. Ha sakket bagud, fordi han stadig var tynget af frygt.

Hr. Ha spekulerede på, om hr. Hæm mon var kommet videre, eller om han stadig var lammet af sin frygt. Så tænkte hr. Ha på de tidspunkter, hvor han havde klaret sig bedst i labyrinten. Det var, når han bare kørte på.

Han skrev på væggen, vel vidende at det lige så meget var en påmindelse til sig selv, som en hilsen som hans ven hr. Hæm forhåbentlig ville følge:

Hr. Ha så ned ad den mørke korridor og kunne mærke sin frygt. Hvad lå der forude? Var der tomt? Eller endnu værre, lurede der farer? Han begyndte at forstille sig alle de frygtindgydende ting, som han kunne komme ud for. Han var i færd med at skræmme sig selv til døde.

Så lo han af sig selv. Det gik op for ham, at hans frygt forværrede tingene. Så han gjorde det, han havde gjort, hvis han ikke havde været bange. Han bevægede sig i en ny retning.

Da han begyndte at løbe ned ad den mørke gang, smilede han. Hr. Ha var endnu ikke klar over det, men han var ved at opdage, hvad der gav hans sjæl næring. Han gav slip og havde tillid til det, der lå forude, selv om han ikke vidste nøjagtigt, hvad det var.

Til sin overraskelse, begyndte hr. Ha at have det mere og mere sjovt. "Hvorfor føler jeg mig så godt tilpas?" undrede han sig. "Jeg har ingen ost, og jeg ved ikke, hvor jeg er på vej hen."

Snart vidste han, hvorfor han havde det godt.

Han standsede igen for at skrive på væggen:

Hr. Ha indså, at han havde været fanget af sin egen frygt. At gå nye veje havde befriet ham.

Nu mærkede han den kølige brise, der blæste i denne del af labyrinten, og det var forfriskende. Han tog nogle dybe indåndinger og følte sig styrket af bevægelsen. Efter at have trodset sin frygt, viste det sig at være mere fornøjeligt, end han havde troet muligt.

Hr. Ha havde ikke følt sådan i lang tid. Han havde næsten glemt, hvor skægt det var at prøve noget nyt.

For at gøre alting endnu bedre, begyndte hr. Ha igen at fremmane et billede i tankerne. Han så sig selv, ned til mindste detalje, siddende midt i en bunke af sine yndlingsoste - fra cheddar til brie! Han så sig selv spise alle de oste, han kunne lide, og han nød, hvad han så. Dernæst forestillede han sig, hvor meget han ville nyde den fantastiske smag af dem alle.

Jo tydeligere han så sig selv nyde Ny Ost, jo mere realistisk og sandsynligt blev det. Han kunne mærke, at han ville finde det.

Han skrev:

Hr. Ha holdt fast i det, han kunne vinde i stedet for det, han mistede. Han undrede sig over altid at have troet, at en forandring ville føre til noget værre. Nu gik det op for ham, at forandring kunne føre til noget bedre.

"Hvorfor har jeg ikke set det før?" spurgte han sig selv.

Så løb han gennem labyrinten med større energi og behændighed. Inden længe fik han øje på en ostestation og blev begejstret, da han opdagede små stykker Ny Ost nær indgangen.

Det var ostetyper, han aldrig før havde set, men de så virkelig gode ud. Han prøvede dem og fandt dem lækre. Han spiste de fleste af de bidder Ny Ost, der var tilgængelige, og puttede et par stykker i lommerne til senere eller måske til at dele med hr. Høm. Han begyndte at genvinde sin styrke.

Han gik ind i ostestationen fuld af forventning. Men til sin ærgrelse opdagede han, at den var tom. Nogen havde allerede været der og kun efterladt de få bidder Ny Ost.

Det gik op for ham, at hvis han havde været hurtigere, havde han højst sandsynligt fundet en stor mængde Ny Ost her.

Hr. Ha besluttede sig for at gå tilbage og se, om hr. Høm var parat til at følge ham.

På tilbagevejen standsede han og skrev på væggen:

Lidt efter kom hr. Ha tilbage til Ostestation O og fandt hr. Høm. Han tilbød hr. Høm små bidder Ny Ost, men blev afvist.

Hr. Høm satte pris på sin vens gestus, men sagde: "Jeg tror ikke, at jeg vil kunne lide Ny Ost. Den er ikke, som jeg er vant til. Jeg ønsker min *egen* ost tilbage, og jeg har ikke tænkt at ændre mig, før jeg far, hvad jeg ønsker."

Hr. Ha rystede bare skuffet på hovedet og gik modvilligt ud på egen hånd igen. Som han nu nærmede sig den fjerneste ende af labyrinten, savnede han sin ven, men indså, at han kunne lide, hvad han var i færd med at opdage. Selv før han fandt, hvad han håbede ville være en stor forsyning Ny Ost - hvis det nogensinde lykkedes — vidste han, at det, som gjorde ham lykkelig, ikke bare var at have ost.

Han var lykkelig, når han ikke blev styret af sin frygt. Han kunne lide det, han gjorde nu.

I bevidstheden herom, følte hr. Ha sig ikke nær så svag, som dengang han opholdt sig på Ostestation O uden ost. Blot det at erfare, at han ikke mere lod sig stoppe af sin frygt og vide, at han havde valgt en ny retning, gav ham næring og styrke.

Nu følte han, at det kun var et spørgsmål om tid, før han fandt, hvad han behøvede. I virkeligheden, fornemmede han, havde han allerede fundet det, han søgte. Han smilede, mens han tænkte:

Hr. Ha erfarede igen, at det, man er bange for, ikke er nær så slemt, som man forestiller sig, det vil være. Den frygt, som *du lader* opstå i dit sind, er værre end situationen i virkeligheden.

Han havde været så bange for aldrig at finde Ny Ost, at han ikke engang havde ønsket at gøre et forsøg. Men siden begyndelsen af sin rejse havde han fundet ost nok i gangene til at holde sig oppe. Nu så han frem til at finde endnu mere. Bare det at se fremad var blevet spændende.

Hans tidligere tankegang havde været formørket af bekymringer og

angst. Han plejede at tænke på ikke at have ost nok, eller at den ikke ville strække så længe, som han ønskede. Han plejede at tænke mere på det, der kunne gå galt i stedet for på det, der kunne gå godt.

Men det havde ændret sig, efter han havde forladt Ostestation O.

Han plejede at synes, at ost aldrig skulle flyttes, at forandring var forkert.

Nu kunne han se, at det var naturligt, at forandring sker hele tiden, uanset om man venter det eller ej. Forandring kan kun overraske en, hvis man ikke forventer den og er opmærksom på den.

Da det gik op for ham, at han havde ændret opfattelse, standsede han et øjeblik for at skrive på væggen:

Hr. Ha havde endnu ikke fundet ost, men mens han løb gennem labyrinten, tænkte han over det, han allerede havde lært.

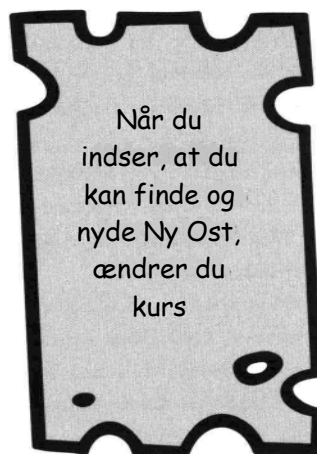
Hr. Ha indså, at hans nye anskuelser opmuntrede ham til at handle på nye måder. Han opførte sig anderledes, end dengang han blev ved med at vende tilbage til den samme osteløse tilstand.

Han vidste, at når man ændrer sine overbevisninger, ændrer man også, det man gør.

Man kan tro, at en forandring vil skade en og sætte sig imod den. Eller man kan tro, at det at finde Ny Ost vil være en hjælp, og byde forandringen velkommen.

Det afhænger alt sammen af, hvad man vælger at tro.

Han skrev på væggen:

Hr. Ha vidste, at han ville have været i bedre form nu, hvis han havde tacklet forandringen noget før og havde forladt Ostestation O tidligere. Han ville have følt sig både fysisk og psykisk stærkere, og han ville bedre have kunnet gribe udfordringen i at finde Ny Ost. Han ville formentlig oven i købet have fundet noget allerede nu, hvis bare han havde forventet forandring i stedet for at spille tid med at fornægte en forandring, der allerede havde fundet sted.

Han brugte igen sin forestillingsevne og så sig selv finde og smage på Ny Ost. Han besluttede at trænge længere ind i de mere ukendte dele af labyrinten, og han fandt små bidder ost hist og her. Hr. Ha begyndte at genvinde sin styrke og selvtillid.

Når han tænkte tilbage på, hvor han var kommet fra, var hr. Ha glad for at have skrevet på væggen så mange steder. Han stoled på, at det ville vise hr. Hæm vej gennem labyrinten, hvis han valgte at forlade Ostestation O.

Hr. Ha håbede bare, at han gik den rigtige vej. Han tænkte over muligheden af, at hr. Hæm ville læse håndskriften på væggen og finde vej.

Derefter skrev han noget på væggen, som han havde tænkt over i et stykke tid:

Nu havde Hr. Ha givet slip på fortiden og var i færd med at tilpasse sig nuet.

Han fortsatte gennem labyrinten med større styrke og fart. Og inden længe skete det.

Da det syntes, som om han havde været i labyrinten i en evighed, endte hans rejse - eller i det mindste denne del af rejsen — hurtigt og glædeligt.

Hr. Ha fortsatte hen ad en gang, som var helt ny for ham, rundede et hjørne og fandt Ny Ost på Ostestation N!

Da han kom indenfor, blev han overvældet af synet. Stallet højt overalt var det største lager af ost, han nogensinde havde set. Han genkendte ikke alt, det han så, nogle af ostetyperne var helt nye for ham.

Et øjeblik spekulerede han på, om det var virkeligt eller kun en fantasi, men så fik han øje på sine gamle venner Snif og Smut.

Snif bød hr. Ha velkommen med et nik, og Smut viftede med poten. Deres små tykke maver vidnede om, at de havde været her i nogen tid.

Hr. Ha hilste hurtigt igen og begyndte at spise bidder af sine favoritoste. Han tog skoene af, bandt snørebåndene sammen og hængte dem om halsen i tilfælde af, at han snart fik brug for dem igen. Snif og Smut lo. De nikkede, fulde af beundring. Så gik hr. Ha ombord i de Nye Oste. Da han havde fået nok, fiskede han et stykke frisk ost frem

og udbragte en skål: "Hurra for forandring!"

Mens hr. Ha nød de Nye Oste, reflekterede han over, hvad han havde lært. Han blev klar over, at dengang han frygtede forandring, havde han holdt fast ved illusionen om Gammel Ost, som ikke længere eksisterede.

Så hvad var det, der fik ham til at ændre sig? Var det frygten for at sulte ihjel? Hr. Ha smilede, mens han tænkte, at den i hvert fald havde hjulpet.

Så lo han og indså, at han var begyndt at omstille sig, så snart han havde lært at le af sig selv og af det, han havde gjort forkert. Han indså, at den hurtigste måde at ændre sig på, er ved at le af sine egne dumheder - så kan man slippe fortiden og komme videre.

Han vidste, at han havde lært noget nyttigt om at komme videre af sine musevenner Snif og Smut. De levede livet enkelt. De overanalyserede og overkomplicerede ikke tingene. Når situationen ændrede sig, og osten var blevet flyttet, ændrede de sig også og flyttede med osten. Det ville han huske.

Hr. Ha havde brugt sin vidunderlige hjerne til at gøre det, som små mennesker gør bedre end mus.

Han havde set sig selv - i realistiske detaljer — finde noget bedre — meget bedre.

Han havde reflekteret over sine tidligere fejltagelser og brugt dem til at planlægge fremtiden. Han vidste, at man kunne lære at tackle forandring.

Man kunne være mere opmærksom på nødvendigheden af at forenkle tingene, være fleksibel og reagere hurtigt.

Det var ikke nødvendigt at overkomplicere tingene eller forvirre sig selv med ængstelige tanker.

Man kunne lægge mærke til de små ændringer, som begyndte at vise sig, for at være mere forberedt på den store forandring, der måske var på vej.

Han vidste, at han var nødt til at tilpasse sig hurtigere, for hvis man ikke tilpasser sig i tide, tilpasser man sig måske aldrig.

Han måtte indrømme, at den største hæmsko for forandring er en selv, og at intet bliver bedre, før man ændrer *sig selv*.

Måske allervigtigst, indså han, at der altid findes Ny Ost derude, uanset om man ser det med det samme eller ej. Og man bliver belønnet med Ny Ost, når man overvinder sin frygt og nyder eventyret.

Han vidste, at noget frygt må respekteres; den kan redde en fra virkelig fare. Men han var også klar over, at størstedelen af hans egen frygt

var irrationel og havde afholdt ham fra at omstille sig, da det krævedes.

Han havde ikke brudt sig om det, da det skete, men han vidste, at forandringen havde vist sig at være en forklædt velsignelse, der havde ført ham til bedre ost.

Han havde tilmed opdaget en bedre side af sig selv.

Mens hr. Ha mindedes, det han havde lært, kom han i tanke om sin ven hr. Hæm. Han tænkte på, om hr. Hæm havde læst hans ord på væggene i Ostestation O og gennem hele labyrinten.

Mon hr. Hæm nogensinde havde besluttet sig for at give slip og komme videre? Havde han nogensinde begivet sig ud i labyrinten og opdaget det, der kunne gøre hans liv bedre?

Eller var hr. Hæm stadig hæmmet; lukket inde fordi han ikke ville omstille sig?

Hr. Ha overvejede at gå tilbage til Oste-station O for at se, om han kunne finde hr. Hæm - hvis altså Hr. Ha selv kunne finde vej tilbage. Hvis han nu fandt hr. Hæm, tænkte hr. Ha, ville han måske kunne vise ham, hvordan han skulle komme ud af sin knibe. Men så kom han i tanke om, at han allerede havde forsøgt at fa sin ven til at ændre sig.

Hr. Hæm måtte finde sin egen vej ud af bekvemmeligheden og igennem sin frygt. Ingen kunne gøre det for ham eller overtale ham til det. Han måtte på en eller anden måde selv indse fordelene ved at omstille sig.

Hr. Ha vidste, at han havde efterladt spor til hr. Hæm, og at han ville kunne finde vej, hvis han blot læste Håndskriften På Væggen.

Han gik hen og skrev en sammenfatning af det, han havde lært, på den største væg i Ostestation N. Han tegnede en stor ost omkring alle de erfaringer, som han havde gjort sig, og smilede, mens han kiggede på det, han havde

lært.

HÅNSKRIFTEN PÅ VÆGGEN:

Hr. Ha så, hvor langt han var nået, siden han havde været på Ostestation O sammen med hr. Høm, men han vidste, at det ville være let at falde tilbage, hvis han blev for magelig. Derfor inspicerede han hver dag Ostestation for at se, hvordan det stod til med hans ost. Han ville gøre alt, hvad han kunne for ikke at blive overrasket af uforudsete

forandringer.

Selv om hr. Ha stadig havde en stor forsyning af ost, gik han ofte ud i labyrinten og udforskede nye områder for at bevare følingen med, hvad der skete omkring ham. Han vidste, at det var sikrere at være opmærksom på de reelle valgmuligheder end at isolere sig i sin egen trygge zone.

Da hørte hr. Ha noget. Han syntes, det lød som om nogen bevægede sig ude i labyrinten. Efterhånden som lyden blev højere, gik det op for ham, at nogen nærmede sig.

Kunne det virkelig være hr. Hæm, som kom? Var han på vej rundt om hjørnet?

Hr. Ha bad en stille bøn og håbede - som så ofte før — at hans ven måske endelig havde i stand til at ...

